

Vergeeten fruit terug in de spotlight

Gemert-Bakel zorgt dat fruit weer voor het oprapen ligt

Gemeente Gemert-Bakel probeert twee doelen te bereiken: sortimentdiversiteit, maar ook het terugbrengen van vergeten fruit.

Auteur: Santi Raats

Schapenbegrazing in hoogstamfruitboomgaardje Doonheide (Gemert).

Hoogstamfruitboomgaard als groene overgang tussen woonwijk en buitengebied.

Zuid-Oost Brabant, met zijn zandgronden, doet nu niet direct denken aan hoogstam fruitboomgaarden of appel-, peren- en kersenvormen langs wegen. Want die staan eerder langs de rivierendijken in de Betuwe. Toch werden en worden ook in de gemeente Gemert-Bakel regelmatig hoogstamfruitbomen aangeplant in het openbaar groen. Ook op de zandgronden van Gemert-Bakel werden in het verleden hoogstamfruitbomen aangeplant. Op de meeste erven waren wel kleine boomgaardjes te vinden voor eigen gebruik en ook waren er een aantal grotere productieboomgaarden binnen de gemeente. 'Twintig tot vijftig jaar geleden is de nieuwe aanplant van hoogstamfruitbomen langs wandel- en fietsroutes en op erven gepromoot door plaatselijke natuurclubs legt groenmedewerker Martijn de Greef uit. Groenmedewerkers van de gemeente hebben dit signaal opgepikt en deze oude fruitsoorten ook toegepast op geschikte plaatsen in de wijken en aan de dorpsranden aan te planten.'

Met name op plaatsen waar bloemrijke grasweides en kleine bosjes aangeplant werden, greep de gemeente vanaf dat ogenblik de kans om ook oude fruitrassen, zoals bijvoorbeeld de mispel aan te planten. Zij plantte notenbomen op een brinkje, meerstammige kweeperen als solitair in plantsoenen en hoogstamfruitbomen in kleine boomgaardjes met oude rassen in en aan de rand van woonwijken. Maar niet alleen gebeurde dit

bij natuurontwikkelingsprojecten, ook bij de aanleg van nieuwbouwwijken. De Greef: 'In nieuwbouwwijken wordt regenwater apart afgevoerd van vuil water. Hiervoor worden gescheiden rioolstelsels aangelegd. Overtollig regenwater loopt naar wadi's. Een wadi is laagte waarin het regenwater terecht kan komen en daarna langzaam de grond in kan zakken. De aanleg van dit soort wadi's biedt nieuwe kansen voor de aanleg van natuurvriendelijk groen in en om de woonwijk. In deze stukjes natuurlijk groen passen uitstekend allerlei soorten vruchtboomen en struiken.'

De gemeente greep de kans om oude fruitrassen te planten

De vruchten van alle fruitbomen in de gemeente zijn vrij te plukken. Ook al valt het fruit in de zomer in grote hoeveelheden van de boom, geregeld ziet De Greef mensen op de fiets de fruitbomen voorbij rijden en naar de supermarkt snellen om daar een zak appels te gaan halen. Hij kan er wel om lachen. 'Kennelijk is het niet zo vanzelfsprekend voor hen om fruit te rapen. Dat geeft niet. Het fruit is een welkom hapje voor de vogels. Ook kan het fruit vallen zonder dat mensen er last van hebben. Want we planten geen fruitbomen in straten.'

De reden van de aanplant van fruitbomen gebeurt dan ook niet om gemeentebewoners meer fruit te laten eten of gezonder te laten leven. 'We vinden het gebruik van inheems en autochtoon plantmateriaal en het gebruik van oude fruitrassen belangrijk. Het is niet zo dat we massaal fruitbomen aanplanten, maar daar waar mogelijk is een fruitboom een welkom aanvulling op het assortiment en vele kleine stukjes maken een groot geheel.'

Het onderhoud van fruitbomen is een specialistisch werk, met name het onderhoud van hoogstam fruitbomen. Gemert-Bakel klaart dat klusje toch grotendeels zelf. 'Onze eigen bomenploeg snoeit de fruitbomen', vertelt De Greef. 'Daarnaast helpen enkele vrijwilligers van de Stichting Landschap Bakel-Gemert al vele jaren met het snoeien van met name de hoogstam fruitbomen. Dit omdat vrijwilligers van deze stichting betrokken zijn geweest bij de aanplant van veel hoogstamfruitbomen en bij willen dragen aan het behoud daarvan. We snoeien echter absoluut niet intensief, de bomen zitten in het reguliere snoeionderhoud.'